

LVDOVICI
SEPTALII
MEDIOLANENSIS,
DE NÆVIS
LIBER.

Editio postrema emendatior, & Indiculo auctior.

PATAVII, ex Typographia Io. Thuillii. 1628

(Prostat apud Paulum Frambotum.)

FRANCIS

SEPTEMBER

MONTREAL

DE VILLE

LIBRARY

of the University of Montreal

0-17-0-258

80-4212

N O B I L I

& ornatissimo Viro

D. IOANNI RHODIO

D A N O.

Paulus Frambottus Bibliopola Patavinus S.

Iraberis fortasse, meq; audacia incufabis, Nobilis & ornatissime D. Rhodi, quòd tam exiguo operi nominis tui decus præfigere non erubescam. Verùm tuam potiùs incusa humanitatem, & morum elegantiam, quæ omnes, quicumq; tecum versantur, tamquàm magnus Magnes validè attrahit & devincit. Tu enim ille es, quem singularis virtus, Medicinæ, & aliarum disciplinarum libero ingenio dignarum præstantia, linguarum exoticarum peritia ita commendant, ut omnibus reddant non modò amabilem, sed admirabilem. Varia enim peregrinatione,

& cum celeberrimis totius Europæ viris
conversazione & familiaritate ita ingenium
& mores excoluisti, ut ubicunque locorum
degas, præclarâ de te excites opinionem,
& summum tui discedentis relinquo desi-
derium. Hinc ego quoque in tui amorem,
& cultum jam pridem ivi non invitus: quo
minus id signo aliquo significarem, defuit
occafio, certè numquam animus. Nunc
verò, dum opusculum de Nævis summi vi-
ri Ludovici Septalii, elegantius & corre-
ctius edi curarè, non dubitavi illud nomi-
nis tui auspicio insignire; persuadebat id
mihi tum ipse Autor, qui tibi non tam fa-
cie, quàm Orbi fama notus est: tū ipsa ma-
teria, ex reconditiore Philosophia, qua tu
plurimum delectaris, eruta illud suggere-
bat. Suscipies ergo parvum munusculum, ma-
gni Autoris partum, à magno amore &
affectu donantis oblatum, illudq; ab omni
malevolorum atrore, & nævorum maculis
Germano tuo candore vindicabis, me verò
solita benevolentia complecteris. Vale.

L E C T O R I

C V R I O S O , E T C A N D I D O

A V T O R S .

*Ereor equidem, ne, si quis
ad Natorum inspectio-
nem vocatus accesserit,
aut advertat velut à re vili oculos,
aut cum tadio advertat. Quae enim
dignitas, inquiet, quae utilitas, aut
amoenitas esse in re deformi poterit;
cum natura omnes pulchrum, non
sensus tantum, sed animi quoque
imperio usurpare appetamus? No-
lim te absterreat composita, Effi-
cta ad veritatem oratio: Nam si lo-*

cum rationi feceris, etiam in Nævo
pulchritudinem, & sic in ipsa hac
tractatione Dignitatem, Utilita-
tem, & Amœnitatem invenies. Ve-
neris, Amorisque ille Poeta Na-
so, commendare faciem non dubita-
vit, in qua nævum aliquem benigna
Natura expressisset. Quòd si ad U-
niversi contemplationem me confe-
ram, in Cælo stellæ, in terra urbes,
sylvæ, montes, lacus, quid nisi nævi,
& velut maculæ quædam sunt? ut
Cicero ipse appellavit; quæ tamen o-
mnia partim Natura, partim Ars
ad pulchritudinem effinxit. Sed mi-
rum profectò, & cognitione dignis-
simum, quo ordine per humanum
corpus nævi isti sparsi conveniant,

qua

qua harmonia copulentur. Si rectè
consideras, velut indices animi, in-
ternaq; imaginis esse propositos fa-
teare. Navos igitur explico, & quid
nisi ipsum hominem, quem in sola fa-
cie beneficio navorum represento?
Sed ut concedam, humilioris argu-
menti, & secundum tituli precium,
tenuem scriptionem hanc esse; occu-
pare tamen (sed non nisi per remis-
sionem) me ipse tenui scriptione vo-
lui: cum ut ingenii amœnitate qua-
dam, et publico, ut ita dicam, ludo
cives, & amicos meos recrearem,
quos seueriore iam sæpius doctrinæ
argumento occupasse videbar: tum
(liberè enim dicam) ut parvo libro
ostenderem, me non in re Medica

solū, sed et in Philosophia, in Astro-
nomia, in ceteris etiam scientiis ar-
tibusque mediocriter versatum. Te
igitur compello, et rogo, Candide Le-
ctor, ut, qui alias ingenium meum
in gravioribus expertus es, nunc li-
bellum istum inspicias, atq; ames,
in quo corporis animique tui ima-
ginem non minus feliciter, quàm
diligenter expressam invenies: rogo,
inquam, ut Ne vos hos, Natura ip-
sius notas, inspicias; sed Ne vos illos
hominum, qui pallent, tument, desi-
piunt, fugias, atque detesteris. Ita bo-
nus, et saluus, et absque Nevo sis.

L V D O V I C I
S E P T A L I I
M E D I O L A N E N S I S,
D E N Æ V I S,
L I B E R.

ITAM, & conditionem mortalium huic uni necessitati in primis obstrictam esse Natura voluit, ut summâ quisque ope, & industriâ seipsum publicæ utilitati impenderet, deque ingenii sui arcâ publicum litterarum censum promoveret: Ita enim futurum erat, ne jam inventæ paratæque à majoribus artes atque scientiæ interciderent, néve apud posteros inertia atque ignavia nostra accusari posset, si ingenii aliquod monumentum profuturum sæculis ipsi reliquisset. Id verò etsi ad omnes omnino homines, præcipuè tamen ad eos spectare videtur, qui bonæ naturæ, fortunæ, & institutionis dotibus faciliùs, fœliciùsque scribendi, ac docendi munus exsequuntur. Hi enim, ut Beatus ille Horatianus,

*Nec excitatur classico truci,
Nec horret iratum mare,
Forumque vitat, & superba civium
Potentiorum limina.*

A Ita

Ita remoti ab omni tumultu bellico, à divitiarum studio, ab omni ambitu, ac invidiâ dominandi, bonas omnes artes discunt, ac docent, quibus & militem ad bella forment, & ad concordiam civem hortentur, atque de optimo vitæ genere disputantes, boni Principis prudentiam laudent, cupidinem mali castigant. Quare, cùm & ego ab ineunte atate tranquillam hanc Musarum, & quietis viam ingressus sim; enitendum mihi pro virili censui, ut si non doctrinam, saltem investigandi desiderium, studiûmque, quo publica utilitas juvaretur, publicè probarem. Quare in hanc quoque arenam prodii, rem aliquam natura sua difficilem, scitu utilem, auditu jucundam, nulli hactenus pertractatam, nulli percongnitam, curiosè diligentèrque excussurus. Quia verò præcipuum hominis munus videtur esse, naturam hominis ipsius ante rerum omnium indagacionem perscrutari, atque cognoscere (quemadmodum divino oraculo prodiiit *Γνώθι σεαυτὸν*) in animum induxi, de hominis naturâ in primis differere, atque secundum varias corporis affectiones, latentes atque occultas à Naturâ tributas animo virtutes, in conspectum proferre: Quæ scientia cùm propria nostra censeatur, ac de nobis agat, inter omnes jucundissima, ac gratissima esse mortalibus debet. Cùm verò hæc eadem, quid ad boni viri nomen consequendum agere, quid vitare debeamus, doceat; inter omnes utilissima, & maxîma censenda est. Cùm denique argumentum ipsum homo sit, animalium omnium perfectissimus atque pulcherrimus, scientia hæc quoque omnium perfectissima atque pulcherrima merito

ritò habetur. Itaque velut pectore hanc venustatem è Naturæ fontibus hauriamus, pro virili hanc perfectionem indagemus, utilitatem hanc capiamus, hanc denique dulcedinem delibemus.

Signorum, quibus natura nostra revelatur, scientia, à Philosophis observata, à Medicis celebrata, ab universo humano genere in precio atque admiratione semper fuit. Sapientes Indi neminem olim ad Philosophiæ studia, aut ad regnorum gubernationem admittere solebant, nisi priùs exploratis corporis signis, aptum planè, dignumque tanto munere repèriissent. De hac igitur nobilissimâ scientiâ, quam *φυσιογνωσιαν* Greci appellant, dum disputare aggredior, in fortunam, consiliùmque prudentis, ac periti nautæ mihi videor incidisse: hic enim, dum honoris honestâ quâdam cupidine obsessus, aut lucri desiderio correptus, vasta ac immensa Oceani spacia pererrat, ac fortè fortunâ à recto tramite & cursu in ignotam terram tempestate depellatur, obsequitur ventis, cedit fluctibus, & si ad terram feratur, oram, & extremam aliquam rerum faciem lustrat: Ita penitùs mihi usu venisse comperio, qui immensum illud, nec ex omni parte perlustratum pelagus naturalis Philosophiæ ingressus, ut Physiognomiæ amœniorem naturam, id est, corporis nostri exteriorem faciem, & delicias lustrarem, nimium laxans ingenii mei vela, & desiderio obsequens, quasi in ignota terrarum delatus videor, in Nævorum, inquam, scientiam, quibus & facies, atque adeò universum corpus distinguitur, & animus ipse quasi in apertum producitur. At scientiam hanc partem Physiognomiæ esse, aut

huic subjectam, ex argumenti ipsius confinio comprehendi facillè potest. Cùm enim Physiognomia nihil sit aliud, quàm affectionum animi cognitio, ab universo corpore, & unaquâque parte, in primis verò à facie sumpta; cùmque à navis, qui per universum corpus, præcipuè verò per faciem sparsi sunt, animi affectiones colligamus: manifestum est, navos ad Physiognomiam pertinere. Tametsi verò mirum id cuiuspiam fortassis, & quasi longinquum à finibus Naturæ atque rationis videri possit; si quis tamen attentius, severiusque rem ipsam pensabit, non minùs admiratione dignum censebit, affirmare, navum in labris situm, hominem parasitum, & ad gulam projectum significare; quàm si in idem vitium, qui eminentibus, rotundis, tumidisque labris fuerit, inclinatum esse dicamus. Hac de re, etsi Melampus Medicus Atheniensis antiquissimus, Homero *libro xv. Odyssæa* nominatus, aliquid scripsit, qui solerti quâdam industriâ, quid navis in quâque corporis parte significarent, edocuit; etsi quoque inter Arabes Abenragel in eâdem arte majus quidpiam emolitus, & consecutus sit: Neuter tamen eò penetravit, ut causam aliquam, saltem verisimilem reddiderit, sed quasi meri Empirici primâ quæstione universum laborem clauserunt: quæ quidem infra veri Philosophi dignitatem posita est, quia intra angustias ejusmodi conclusa. Est enim in hac Physiognomiæ parte majus, & admirabilius quiddam, fecundiore studio, & explicatione dignum. Quomodo scilicet, cùm per universum corpus navis velut casu quodam sparsi sint, certum inter se ordinem, & veluti cognationem habeant;

habeant: Ab illis enim, qui faciei inhærent, reliquos, qui per corporis partes diffusi sunt, dependere, & velut regulâ certâ monstrari posse, experientia ipsa manifestum facit.

Res profectò mira, sed tamen certa: Nævus, qui in fronte conspicitur, comitem, & velut sodalem, suum in thorace habet; sed illâ in parte, quæ collo proxima, cordis, & membrorum spiritalium regio est, universam illam partem diaphragmate cinctam, & ab imo ventre, sive abdomine distinctam comprehendens. Vnde si in mediâ fronte nævus conspicitur, majori ex parte in medio pectore, aliquando in medio dorso inter scapulas reperietur: Quanto verò à rectâ illâ, & per medium frontis demissâ lineâ in dextram, sive sinistram partem nævus discedet, tanto etiam versus alterutrum brachiorum, sive humerorum deflectet: ita ut aliquando nævus in extremâ fronte, juxta tempora constitutus, alium in humeris repræsentet: atq; id ratione quâdam confiniorum, seu vicinîtatis; cum aliæ, uti dicemus, partes sint, quæ humeros sibi nævorum ordine respondententes habeât. Quemadmodum verò dextra & sinistra, sic quoque superiora & inferiora pariter sibi respondent; ita quidem, ut si capillis vicinus nævus fuerit, vicinus quoque collo reperiat: si juxta nasum & supercilium, in inferiori pectoris parte impressum observemus. Nasus verò quam partem corporis referat, lippis jam & tonsoribus notum est: Quare, quem situm in naso nævus habet, eundem etiam in vase, sive pene obtinebit; videlicet dextrum, medium, aut sinistrum in vase, ut in naso dextrum, medium, fini-

strum occupabit; extremum præputium, si in orbiculo nasi situs fuerit; radicem virgæ, & ad pubem superiùs, & ad coelos inferiùs, si confinium frontis & nasi tanget. In muliere idem obtinet, eundemque, quem in naso nævus situm habebit, in labris naturæ occupabit: si verò in pinnulâ nasi consistet, ferè in superiori parte, ubi nymphæ enascuntur, inveniatur. Quòd si etiam hi nævi, sive verrucæ naturales in naso sint, sed juxta spatium, quo oculi distant, reperientur itidem inter scrotum & virgam, secundum dextræ, sinistræve partis situm. Si lens aut nævus aliquis in palpebrâ supra pupillam reperietur, certo certius alius in eâdem parte scrotum juxta testiculum tenebit: item si ille in superiori parte palpebræ, hic super testiculum in adversâ scroti parte erit. Si ille in palpebrâ inferiori, hic in scroti aversâ parte, versus clunes. Nævus verò, qui in supercilio supra oculum hæret, sodalem suum in humero ejusdem lateris notat; ita quidem, ut si ille supercilio extremo velut adhærens aurem respiciat, hic in clivo humeri juxta brachium retrò occupaturus sit. Si verò supercilio inferior, è regione oculi collocatus erit, confinium humeri, brachii, & pectoris habebit. Sæpiùs etiam evenire solet, frontis nævos quandoque ad illos, qui in thorace, quandoque ad illos, qui in dorso impressi sunt, referri, cum ambæ illæ partes quasi una sint, iisdemque costis circumscriptæ atque munitæ. Quæ quidem relatio cum accuratâ animadversione dextræ, mediæ, sinistræ; item superioris, atque inferioris accipienda est. Si verò in genis nævus conspicitur, etiam in coxis conspicietur; ita quidem, ut quanto ille naso

le naso, tanto hic vasi, & inguini propior: quanto vero ille mandibule versus aurem, tanto hic natibus vicinior existat: nisi quod interdum tamen, cum signū istiusmodi latum solummodò digitum à naso distat, etiam in ipso pudendo nevus reperiatur. Quòd si subter oculos, in cavitate supra r. alarum eminentiam, signum erit, nævum sub axillâ concipe, aliusve, humiliusve, secundum situm illum, quem in facie habet; qui si altior erit, sed ipsi quasi oculo succumbens, erit quoque nævus in ipso armi, ut ita dicam, jugo: si verò altior, sed à latere superius, juxta orbis oculorum (ita tamen, ne eos tangat) armi posterioris verticem occupabit. Nævi, qui juxta aurem siti ipsam quasi tangunt, comites suos in brachii spatio, quod ab humeris ad cubitum protensum est, ostendit, dextro & sinistro observato: Hinc si in ipsâ aure apparebit, securior, faciliorque divinatio erit: si verò tres digitos ab aure absit, lateribus clunium nævus adhærebit: si verò per duos tantum digitos disjunctus, in signatâ brachii parte, sed versus dorsum reperietur. Nevus, qui superiori labro imminet, nasumq; ferè tangit, eo in spatio, quod inter pudenda, podicemque interjectum est, socium esse indicat: sed qui ab interfinio narium pendebit, oppositum suum in perinæo, sive in futurâ medium scrotum interfecante ostendet. Contingit verò non rarò, ut cum à naso tres digitos remotus sit, non amplius partem illam dictam, sed pubem notet (etsi hæc, ut plurimum à nævis in inferiori labro atque mento constitutis ostendi solet) atq; interdum etiam non ad pubem, sed ad genu contemplanter remittat: quod tanto frequentius con-

tinget, quanto signum inferius erit. Nævi, qui à Naturâ in malis picti sunt, infra labrum inferius, ipsûmq; non transcendunt, oppositos suos in abdomine repræsentant; in ipso quidem abdominis medio, si in ipsarum genarum meditullio expressi fuerint: Quòd si tamen signum in extremo mento conspicietur, nævus in pube juxta pudenda signabitur. Nævi, qui aures tenent, lacertos respiciunt: ac si ansa auriculæ nævum geret, nævus quoque carpo, sive manui vicinus erit: si verò ex opposito summum capreolum occupabit, etiam in supremo lacerto cubito proximus existet. Quòd si in ipso meatu, seu conchâ, & interiore auris parte nævus hærebit, in volâ quoque manûs delitescet. Si in exteriori parte, eundem quoque situm in manu deprehendes.

Sed non facies dumtaxat, quæ nuda, & exposita, intuitui est, neque nævi, qui in facie reperiuntur, oppositos suos in reliquis corporis partibus denotant; sed manus etiam, & brachia, quæ & ipsa oculis ex parte subjecta sunt, hanc vim possident. Quare si in brachio superiori nævus deprehendatur supra cubitum, pro explorato habe, in crure juxta genu nævum quoque reperiri: ac si in aversâ brachii parte erit, in surâ quoque esse: quòd si verò in lacerto hærebit, oppositum suum in medio crure respiciet: Si etiam prope manum, sive carpum, in collo, ut ita dicam, pedis supra talos existet. Si deniq; in digitis manûs, pariter quoque digiti pedum insigniti erunt. Quâ quidem ratione etiam aures ex parte tibias demonstrabunt.

Sed animadvertere oportet, regulas hæc nō perpetuò

petuò veras, aut certas esse, cùm res naturales, sicuti & fundamenta hujus scientiæ, interdù fallant; quemadmodum Arist. 2. de par. animalium; docet. Si enim res ipsæ naturales à veritate quandoque desciscunt, multò magis navi, & signa hæc divinantem destituent; neq; tantùm illa, quæ coæva non sunt, & post ortum casu aliquo adnascuntur, verùm & illa interdum, quæ in ipso utero materno finguntur, & à defiderio, sive malaciâ fœminarum originem habent.

Atq; hæcenus quæ dixi, alii etiam ante me complexi ingenio, & expressisse scriptis videntur, sed ita succincte, ita etiam variè, & ineptè, ut quasi frivola, imò penitùs vana navorum divinatio esset, suæ sibi scientiæ fidem, pretiùmque dempserint. Mirari autem satis non possum, neminem è Veteribus illis, qui summâ cum industriâ omnia scrutati sunt, neminem etiam ex Neotericis nostris, quibus indagandi curiositas superest, fuisse, qui causas aut rationes hujus scientiæ, si non necessarias, saltem verisimiles explicare tentaverit; cur, inquam, faciei navi pares suos per corpus sparsos certo quodam ordine ac situ respiciant atque demonstrent. Itaque hoc ipsum Naturæ secretum explicare aggredior, difficile, extremis difficultatum tenebris involutum, ab Antiquis non tantùm neglectum, sed ne quidem nominatum. Quod dum facio, nihil mihi superbiùs tribuo, nec Antiquorum gloriæ quidquam detraho, non enim meòpte ingenio invenisse glorior, quod non potuerunt Antiqui; sed tentasse, & quæsisse, quod de industriâ illi neglexerunt, aut tentare recusârunt. Neque tamen viribus meis ita confido, ut quid quid voluntate concipiam,

cipiam, studio exsequi possim; sed ut etiam, & suble-
 vem mirandam hanc Naturæ molem & machi-
 nam, cui sustentandæ, atque firmandæ optima deinde,
 ac solida illa ingenia fulcrum facilius subjiciant,
 & Orbis, ævumque nostrum à nobis quoq; accipiat,
 quod admiretur.

Rerum omnium Conditor Deus, postquam Mundi
 machinam creâset, quam ob magnitudinem, &
 varietatem rerum, lustrare oculorum obtutu, per-
 scrutari mentis acie difficilè erat, quasi peritus Geo-
 graphus, in exiguâ tabulâ, id est, ipso homine ma-
 gnâ, ac admirabilem illam molem describere, imò
 compendio quodam perfectissimè comprehendere
 voluit, ut quasi typus Mundi, atque adeò μικρὸς
 μὸς *parvus Mundus* diceretur. Id autem ostendere,
 quâ scilicet ratione cuncta, quæ in universo continen-
 tur, in homine aut repræsentata, aut expressa sint,
 facillimum mihi foret, nisi excedere dictionis, &
 propositi mei limites viderer. Quia tamen duas ho-
 mo partes habet, animam, & corpus, multique
 fuerunt, qui in corpore seorsim Mundi similitudi-
 nem, ipsûmque Mundum distinxerunt, non videbor
 longiùs ab instituto meo recedere, si animam ego
 considerem, & in eâ id ipsum faciam, quod in corpo-
 re alii fecerunt.

Principio igitur, ut à cœlestibus illis corporibus,
 & sphaeris æthereis, quemadmodum è certâ observa-
 tione constat, humanum corpus cum concipitur, vim,
 virtutemq; quandam propriam induit, quam Astro-
 logi Iovianam, vel Saturniam dicunt, cum aut beni-
 gno ambientis Iovis aspectu temperatus calore mo-
 derato

derato sanguis mitiores mores producit ; aut aspero & sicco Saturni radio arefacti humores, & quasi terrestres redditi, aegrestes mores efficiunt : Ita quoque in animæ potentiis ipsa illa divina corpora quodammodo relucet. Luna quidem vi vegetandi, *particula*, ingenioque Mercurius, potentiâ concupiscibili Venus, vitali Sol, irascibili Mars, naturali Iupiter, & inter hujus species retentrice Saturnus. Voluntatem verò haud dubiè octava, & ultima sphaera representat : ut enim hæc reliquas omnes motu suo orbes ; ita illa reliquas affectiones animi movet, ducit, volvit. Itaque si dispositionem stellarum istarum, item vigorem, roburque in ipso natali momento exploratum habuerimus, divinare non difficulter licebit, in quas potissimum animi affectiones quis proclivis sit. Ita tamen, ut rationi, quæ tamquam Princeps regere & eminere imperio suo debet, locum suum concedamus : cum in hunc finem liberum à Deo arbitrium acceperimus, ut ratione veluti jure quodam uteremur. Similitudinem præterea cum elementis anima habet: Cum terrâ quidem per sensus ipsos, in quâ velut per patentes aditus rerum cognitio, & veritas se ingerit ; cum aquâ, ob imaginationem ; cum aëre, ob rationem ; cum cælo denique, ob intellectum. Quare ut in corpore elemētum alio aliud perfectius atque potentius est ; ita quoque in animâ aliud dominatur & eminent, aliud obsequitur & subest. Quando verò simul cuncta ita composita, & quasi expensâ sunt, ut proportione suâ naturali simul consistant ; in animâ quoque omnia composita, & moderata sunt, & quasi numeris quibusdam affectus omnes in harmonicam

monicam concordiam conspirant. Hac igitur ratione homo *μικρὸς κόσμος* sive parvus Mundus, aut certe typus aliquis magni Mundi, tam corpore, quàm animâ dici potest.

Quia verò in fabricâ hac humanâ animi affectiones, interiorésq; corporis partes miro ordine, ac magnâ sapientiâ dispositæ, conjunctæ, divisæ, sed oculorum indagati ni subtractæ, naturam cujusq; & inclinationem velabant atq; occultabant; signa externa ista imprimere Deus voluit, quibus interna illa facies hominis, sive conditio, & ad quas potissimum affectiones tam corporis, quàm animi inclinaret, posset explorari. Vnde mihi quidem videntur insigni injuriâ Deum, Naturâmq; afficere, qui utriusque defectum accusantes, apertum esse pectus desiderât, ad internum hominis statum dignoscendum: imperfectè enim id ipsum eo modo, nec nisi cum periculo quodam communi fieri poterat. Deus autem mercatorem representare voluit; is enim, cùm universas tabernâ conditas merces exponere, aut producere in pergulam non possit, ex omnibus particulam insignum promittit: ita Deus, cùm interna omnia subjecete oculis noluerit, signa tantùm produxit, quibus affectiones internæ cognoscerentur. Quia verò signa ipsa numero excedebant, variéque per universum corpus diffusâ, alibi occulta, alibi velata, & velut abscondita erant, factâ quasi signorum congerie, eam in faciem dispersit, ac velut præ foribus suspendit, ad latentia & recondita signa omnia denotanda, animique ipsius affectiones, & statum explicandum.

Sed quid his longius immoror? Figuram capitis
videa-

videamus. Ecce rotunda est, id est, perfectissima, & ipsius Mundi quidam typus. Facies quid nisi exemplar, & pictura Dei, ut rectissime legislator Moses explicavit? Frons verò, in quâ actiones omnes intellectus, velut per imaginem expressa sunt, & in quâ suprema illa animi potentia maximè actione elucescit, quid nisi supremos illos & angelicos intellectus, cœlestemque ordinem ob oculos ponit? Iam ipsa illæ frontis lineæ sex rectæ, una triangularis, à Metoposcopis ad septem Planetas referuntur: Prima quidem ad Saturnum, secunda ad Iovem, tertia ad Martem, quarta ad Solem, quinta ad Venerem, sexta ad Lunam, triangulus denique ad Mercurium, non sine vestigio (nisi superstitiosa sit isthac curiositas) characterum sive notarum, quibus Planetæ figurantur.

Sed si propiùs Naturam ipsam consulentes, opinionum nebulas relinquamus, an non septem faciei aperturæ, per quas rerum species admittunt ad sensus, & proprias obeunt operationes, septem Planetis aptè comparantur? Solem ecce, Lunamque Cœli oculos vocamus: sic licebit oculos, Solem, Lunamque hominis appellare. Iam os, in quo prima venustas faciei consistit, Venerem representat; Iovem & Mercurium nares, cum nasus ipse pro Iovis sceptro, & Mercurii caduceo sit; Saturnum verò, & Martem aures, ob similitudinem siccitatis. Navi denique per faciem sparsi, sidera reliqua, sive stellæ octavæ sphaeræ.

Sed ut ad plagas elementares descendamus: Oculi & visus, ut Platonis, & Galeni dogma locum habeat,

beat, ignem referunt. Odoratum verò idem Galenus, *libro 7. de Decretis Hippocratis, & Platonis*, existimavit aëreum esse; organum etiam odoratûs vaporosum esse, & in qualitate aëreâ consistere. Gustus, docente Galeno *lib. 1. de causis Symptomatum*, cum instrumentum humidissimum omnium habeat, atq; in qualitate humidâ consistat, aquæ potest comparari. Aures denique totæ cartilaginosa, ac penè exanguis, terræ naturam & similitudinem ostendunt.

Vt autem composita ipsa consideremus, eorum insignis in capite, & præcipuè in facie typus relucet. Nam quod attinet ad mixta imperfecta, oculorum illæ caligines, & veluti fumi, quibus suffusiones producuntur, & prælagiri solent, aëris nebulas, caliginésque repræsentant: perfectæ suffusiones (vulgo Medicorum Cataractas nominat) & ὑποχθματα, nubes densatas, & quasi gravidas commonstrant. Tonitrua & terremotus, ad sternutamenta & tussim: Pluviæ, nives, grandines, ad lachrymas: Tempestatés, ad reliqua spissiora capitis excrementa: Irides, ad genarum colores, qui variis ab animâ modis proficiscuntur, referri possunt. Iam verò mixta perfectæ, ex absolutissimâ totius vultûs formatione, nonne in cuiusque vel somniantis oculos incurrunt? Res sane animata in vultu ipsius Naturæ agitationibus innotescunt: Vegetativæ quidem, dum faciem alterari facillimè, augeri, imminui, quotidie deprehendimus, neque per aliud instrumentum cibus, & potionibus recipiendis, & præparandis, quàm per os, & dentes, aditus aperitur. Vbi porrò intimi, & extimi sensûs, nisi in capite, atque vultu, sedem esse videmus?

demus? Animam verò indagatricem rerum, illamque eximiam intellectûs facultatem, quæ *νοûς* à Græcis appellatur, nonne docui in frontis ductibus, atque anteriori cerebri parte actionibus maximè elucescere, & lineamentis tamquam in tabulâ videri expressam? Quare nihil potest esse exploratius, quàm humani capitis, & maximè vultûs ornamentum, à summo illo rerum Auctore Deo, tamquam operis hujus singulare exemplar, aut potius Archetypi illius, ac perfectissimi operis totius Mundi quodammodò formatum fuisse signum, & adumbratam imaginem: Non enim totius Orbis vastitas in hunc exiguum quasi gyrum compelli poterat, neque rerum omnium distinctionem hominis limitata structura, ac breuitas capiebat.

Hac igitur de causâ ita partes faciei Deus disposuit, & cum universo corpore comparavit, ut à navis faciei ad alios corporis, velut à compendio sive indice ad totius voluminis contextum, certissimâ divinatione duceremur. Ego verò ex hac admirabili totius oris dispositione, & cum reliquis corporis partibus conformitate, quam Græci *ἀναλογίαν* dicunt, exsolvam, ut opinor, naturalium causarum cæcos & latentés nodos, ac positam in medio difficultatem clarissimè expediam: quo scilicet pacto fieri possit, ut non solum innatas animi affectiones, verùm etiam adherentes corpori notas, & integumento vestium coopertas denudemus. Quod quidem negotium per arduum est, à nemine, quod sciam, hucusq; tentatum; quâ nimirum ratione certis è partibus, & faciei maculis, secretas, abditasque corporis labeculas colligere possimus.

Sed

Sed *ἀναλογίαν*, sive conpirationem, ut ita dicam, partium, bifariam solemus attendere: aut quantitatem, sive mensuram, aut substantiæ qualitatem, seu conditionem. Ex utrâq; naturales causas eruere, atque in commune proferre constitui; alterâmq; usurpato Proportionis nomine, alteram Similitudinis appellatione, ob majorem claritatem affecturus: ut si, exempli gratia, dicam: Nates eâdem analogiâ cum reliquâ corporis magnitudine mensurari, quâ genæ cum ceterâ vultûs parte conferuntur; isthæc quantitatis, sive mensuræ proportio erit: Sed si coxas, aut nates cum genis aliquo modo ostendam, comparari, cum sint torosæ corporis partes, cum binæ, cum eundem quasi situm obtineant; hoc ego similitudinis nomine pronuntiabo. Quibus si causas ex Astronomicis fontibus derivatas adjungam, equidem existimo tertiam me analogiæ conditionem daturum, lucemque aliquam difficili huic doctrinæ allaturum. Monitum tamen curiosum Lectorem volo, analogias ternas hâsce simul in partibus omnibus faciei, & in partibus omnibus corporis pariter reperiri rarò posse; sed cum reperientur, tradita in principio norma numquam iudicium tuum frustrabitur, numquam navorum divinationem infringet. In quibusdam verò binæ tantum, aut proportio cum similitudine, aut proportio cum analogiâ Astronomicâ conjuncta reperietur; & tunc etiam ut plurimum ratio navorum constabit. Deniq; sola cum similitudine proportio inveniatur; & tunc non rarò lubri eâ suspicione divinatio laborabit. Sed nunc tres illas partes explicare eo ordine, quo proposui, aggredior.

Ac primò quidem, ut distinctè à me sub oculos ponatur proportio, quâ faciei partes ad reliquum corpus referuntur, necesse est paucis, quæ faciei partes proportionem inter se habeant, & qualem, perstringere: deinde, quomodo proportionem corporis inter se conveniant, declarare, ut tandem aliquando scopum meæ dissertationis intento digito significem, & quâ maximè ratione vultûs partes cum partibus corporis consentiant, innotescat. Itaque ut à facie exordiar, non est ignorandum, ternas hanc habere dimensiones, quibus ad rectissimam mensuram revocari potest; nimirum longitudinem, latitudinem, profunditatem. Ersi verò communiter longitudo spectetur, censeo tamen, nec latitudinem omnino, nec crassitiam prætermittendam esse. Ut autem hanc longitudinem rectâ ac æquâ normâ distinguamus, res videtur exigere, ut minimum illud mensuræ punctum indagemus, quo cæteræ deinceps particulae faciei apertè dignoscantur, inter se mensurentur, & denique subductis calculis summa totius vultûs ratio ducatur. Lacunula igitur, quâ labrum superius duas in partes æquales, eminentem & cavam, dividitur; aut etiam alterutrum narium spatium, quod mediæ lacunæ pari dimensione responderet, totius faciei minima erit, sed peræqua dimensio: aucta verò, sive multiplicata, plenam regulam, ac normam certissimâ ratione extenderet: Duplicata enim spatium, quod à naso ad labrum est, absolute complere solet: Quadruplicata aliarum plurium partium mensuram constituet, longitudinem scilicet oris, & oculorum, spatium, quod ab inferno labio ad menti terminum ex-

renditur. Iam verò nasi, & aurium longitudo, illiusque maximus ambitus, item spatium à naso sursum ad confinium capillorum, seu frontis altitudo, & deorsum ad mentum, pari mensurâ constant; atque sesquialterâ proportionem ad prædictas quatuor particulas se habent, id est, sex mensuras minimas æquant. Oris, auriumque ambitus, pariter spatium ab unius oculi extremo ad alterius productum, duplicatâ proportionem proximè nominatas hæc respicit, atque duodecim minimas mensuras explet. Univerſæ autem faciei longitudo, frontisque circuitus, oris ambitum sesquialterâ proportionem superat, atque octodecim minimas mensuras complectitur. Spatium capillorum, ab extremâ fronte ad primam potestati colli vertebram, item spatium à mento ad verticem capitis productum, longitudinem faciei sesquialterâ proportionem refert, ac viginti quatuor mensuras minimas comprehendit.

Quid pluribus me extendo? Admirabilem hanc potius partium symmetriam, & numerorum proportionem, & rerum concentum atque harmoniam mirari subit. Videre, si diligentius mentis oculos adverteris, in faciei fabricâ liceat tot numerorum species à Pythagoricis animadvertas: numeros pares, impares, pariter pares, pariter impares, impariter pares: Ex his verò primos, & in compositos, secundos compositos, perfectos, imperfectos, æquales, inæquales; omnesque proportionem, tam Arithmeticas, quàm Geometricas, atque adeò Harmonicas. Deprehendas proportionem duplam, sesquialteram, sesquiterciam. Cognoscas

gnoscas Harmoniam diatessaron, diapente, diapa-
 son. Quæ omnia nimis longum esset, velut intento
 digito demonstrare, cum ex iis etiam, quæ dixi, cla-
 ra & manifesta videantur. Quid verò, si amplius ad-
 dam, in facie figuras omnes Geometricas, tam cir-
 culares, quàm rectas expressas videri? Mira profe-
 ctò, atque planè stupore digna constitutio hæc faciei
 est: Quin digna potiùs, quæ univèrsi hominis, imò
 univèrsi Mundi perfectum, absolutumque quendam
 typum repræsentet. Repræsentare autem non pote-
 rat, nisi proportiones hæc omnes complecteretur.
 Etenim si totum corpus harmoniâ istâ compositum
 est, omnesque ejus partes easdem proportiones ha-
 bent, necessarium erat, unam aliquam partem con-
 stituere, quæ velut typus, ac regula reliquas omnes
 exactè, & veluti ad lineam mensuraret. Vnde simi-
 lis omnino operi univèrsò typus esse debebat, & ab
 eo reliqui corporis signa, quasi cognatione quâdam
 paria significari.

Quia verò summus ille rerum Plastes vel ob ma-
 teriæ seu exuberantiam, sive etiam defectum, vel ob
 agentis operationes, sive vehementes nimium, sive
 remissas, sæpiùs formâ laborare faciem animadver-
 tebat, difficilèmq; hac de causâ divinationem, aut
 omnino falsam esse; regulam, ac certam quandam
 normam expositam oculis dare in corpore voluit,
 quâ & facies, & faciei omnes partes certo certius, an
 veræ ac naturales essent, explorari possent. Hæc au-
 tem manus est, cui magnâ ex parte mortales immor-
 talitatem debent. Manu enim & hostes debellan-
 tur, & vita defenditur, spheræ, & novi velut celi

conduntur, urbes, domus, naves construuntur; manu vestes texuntur, omnia imitatione naturæ pinguntur, figuræ cælantur, statuæ sculpuntur, picturæ adumbrantur, & denique leges, historiæ, libri scribuntur. Manus igitur veluti totius corporis munus, faciei mensura est. Tanta enim faciei naturalis longitudo censeri debet, quanta à carpo ad extremitatem digiti impudici continetur, quæ quidem ratio in paucissimis hominum fallit: imò verò cum faciei omnes partes proportionem certâ mēsurentur, ipsæ quoque partes manûs inter se, & cum reliquis membris dimensionem non fallacem habent. Ac primò quidem indicis longitudo ab extremo unguis ad tertium articulum ab exteriori parte extensa, justam totius manûs dimidiatam magnitudinem docet: semperque æqualis reliquo spatio, quod ad carpum usque procedit, invenitur. Intrinsicus verò id ipsum digiti impudici demonstrat, quem si ab extremitate ad radicem usque trans monticulum mensuraveris, tantum inveneris spatii, quantum inde ad carpum reliqua manus tenet. Ungues ipsi singulorum digitorum longitudinem tantam habent, quantum est spatium à radice unguis ad primum articulum definitum. Digiti crassioris ambitus ejusdem longitudini certâ mensurâ respondet.

Aliæ multæ adferri in medium proportionales possent, quibus manûs partes inter se mensurantur, nisi nimium prolixus videri possim, & illæ ipsæ facili videantur negotio deprehendi posse ex symmetriâ, sive similitudine, quâ partes inter se manûs, & faciei conveniunt. Quare ut huc sermonis nostri operam transferre

ferre possim, universam faciem è manu, velut è tabulâ, accuratè constituam. Tanta est enim longitudo faciei, ac frontis ambitus, quanta est longitudo manûs. Spatium, quod à radice capillorum per frontem ad orbiculum nasi extenditur, medio digito; reliquum ad menti extremum reliquâ manu exactissimè mensuramus. Frontis præterea altitudinem refert pars palmæ vicina, quæ prima & maxima indicis est: Secunda verò, simulque juncta tertia in extremitate unguis finiens, ab illo spatio, quod à supercilio ad nasi orbiculum decurrit, numquam discrepasse observatum est. Prima tamen, & major digiti medii pars æqualis omnino illi spatio invenitur, quod à naso ad mentum extremum porrectum est: secunda, verò mentum ipsum mensurat: at annularis digiti pars major tractum illum justâ mensurâ exæquat, qui se à mento ad inferius labrum usque insinuat. Tertia verò medii digiti pars ungui conjuncta, totam superioris labri lacunam, sive philtrum, à narium interstitio ad superius labrum deductum, æquè mensurat. Similiter in medio digito, sive impudico, tanta primi internodii versus manum est longitudo, quanta oris, si labri arcum filo commensuraveris; si enim rectâ in vacuis oris longitudinem mensuraremus, digiti pars illa excederet. Quin eadem pars frontis altitudinem etiam ostendet. Ipsa palma manûs in longitudinem latitudinè que mensurare malam solet. Atque in hunc modum manu, tanquam perfectâ mensurâ uti possumus, quâ faciei dispositionem exploremus; ut facie tandem reliquas totius corporis partes sine errore, secundum proportionès à

Naturâ constitutas distinguamus. Id verò ut commodè fieri possit, planè necessum est, universum corpus ad symmetriam revocare. Neque molestus hac operâ ulli meritò videri debeo, cùm in hanc quisque curâ incumbere toto studio deberet, ut se ipsum ante reliquarum rerum contemplationem cognosceret; quare justâ reprehensione digni sunt illi, qui nullam cùm teneant suorum corporum rationem atque notitiam, in terrestrium tractuum investigatione, & maris immensitate pernoscendâ, atque adeò in vastissimis totius celi spatiis circumscribendis totâ cogitatione defudant. Quemadmodum & illi aut ambitiosè nimis, aut nimis curiosè facere videntur, qui rei domesticæ curis animo & cogitatione exclusis, ad civiles administrationes, & rerum publicarum gubernacula totis viribus feruntur.

Quare ut tandem aliquando manus ad institutum opus admoveam; Dico, Naturam summâ providentiâ, summôque studio corporis molem erexisse, facie in fastigio constitutâ, in quâ velut in speculo totus homo reluceret, & faciliùs in contuentium oculos incurreret, imaginésq; affectionum animi repræsenteret. Corporis igitur veluti principium facies est, à quâ reliquæ totius corporis proportionés, sicuti à monade numeri, & à puncto lineæ dependent. Quare vulgatam statuo corporum longitudinem, siquidem hujúsce regionis homines spectemus, novenâ totius vultûs longitudine constare potissimùm. Non enim inficias ibo, inveniri posse, qui majori porrectum, aut minori contractum mensurâ corpus habeant: cùm nonnulli corporis proceritate spatium
faciei

faciei decies expleant ; aliorum longitudo octies dumtaxat ; nonnumquam , sed perrarò , septies faciem contineant . Grandiores verò faciem decies repetitam corpore reddunt ; minores vix septimum spatium , rariùs octavum excedunt . Verum tamen est , ista Naturæ incrementa , & decrementa in cujusque ætatis gradu quàm rarissimè deprehendi . Sed vix unquam brevitatis corporis tam angustâ periodo concluditur , ut septenâ vultûs mensurâ non describatur , cùm peccare tam indigesto partu Natura non possit , corpus autem humanum rebus omnibus absolutum magnâ industriâ , ac harmoniâ architectetur . Grandiores verò in majori numero reperiuntur , qui integrâ mensurâ communem illam proceritatem superant . Sed illi quidem felicioribus astris nati , proportionè perfectissimi sunt ; ut hac quidem de causâ Aristoteles , ille optimus Naturæ interpres , pulchritudinem , majestatemque corporis magnitudine commensurare soleat . Itaque operæ precium , me facturum arbitror , si utriusque hujus magnitudinis , illius , inquam , quæ noveno vultûs spatio absoluitur , pluriùsque est ; & illius , quæ hanc magnitudinem excedit , quæque perpaucorum hominum est , proprias mensuras indagare incipiam , ac ostendere , quomodo utreque istæ magnitudines à capite ad calcem in novem , ac decem æquales , justasque partes distinctæ sint .

Quod ad priorem attinet , sciendum est , in facie rectè , naturalique proportionè formatâ (quemadmodum explicui) tria æqualia inter se spatia reperiari . Primum frontis est , à confinio capillorum ad nasi

principium super cilia deductum; alterum nasi cum interstitio superciliorum; tertium à naso ad menti extremum porrectum. Primum sapientiæ domicilium nonnulli veterum Philosophorum dixerunt; Secundum ad pulchritudinem retulerunt: Tertium bonitatis ædem interpretati sunt. Tria igitur hæc spatia, siue mensuræ faciei sæpiùs sumptæ, certâ, ac exploratâ quâdam regulâ docent, perfectam, absolutamque corporis longitudinem novies faciem totam explere. Prima autem mensura facies ipsa est: Secunda, spatium à gulâ ad pectoris extremum, unde ensiformis dicta cartilago exoritur: Tertia, quæ hinc ad umbilicum: Quarta, ab umbilico trans inguina ad principium coxarum: Quinta & Sexta, inde ad genua: Septima & Octava, inde ad talos porrigitur: Nona, ex tribus diversis particulis constituitur. Quæ quidem pares inter se, & cum tribus illis, quas in facie descripsi, & exactissimè conveniunt: Quarum prima arcus ille est, qui à confinio capillorum, & frontis, ad verticem usq; capitis extenditur: Secunda, subjectum faciei spatium est gula, quæ ab extremo mento ad pectoris usque furculam pertingit: Tertia pars illa, quæ à talo ad plantam usque pedis descendit. Videre igitur quàm sæpissimè communiterque licet, in plerisque mortaliis, ac præsertim iis, qui compressa, & quasi compacta membra habent, figuram esse quodammodo quadratam; quam certè perfectam, & æquilateram, in primâ hominis formatione affectâsse mater Natura, atque adeò expressisse videtur, centrum in inguine constituens, hominèmq; æquè largum, ac longum

gum effingens. Novem enim illæ partes, quibus universi corporis longitudo distinguitur, pariter in brachiis extensis cum thorace reperiuntur. Id verò quâ ratione fiat, quantum possum, breviter perstringo. Si enim, sive ab humeris forinsecus per cubitum ad primam digitorum juncturam, sive ab axillis intrinsecus ad palmæ, & digitorum confinium descendamus, justo calculo ter faciei longitudinem explebimus. Spatium verò digitorum utriusque manus semel faciem continebit: Ita quidem, ut brachia ambo, manusq; simul longitudine suâ septies faciem reddant. Iam verò latitudo corporis, quæ ab uno humero ad alterum sumitur, tanta est, quanta facies ipsa bis sumpta; ut hac quidem ratione brachia extensa justum illud spatium conficiant, quod à vertice capitis ad plantam usque pedis Natura descripsit.

Reliquum nunc est, ut quâ ratione in alterâ illâ longitudine magis procerâ, magisque perfectâ, quæ per paucorum hominum est, decem particulares mensuræ reperiantur, tradam: Quare nunc novæ mensuræ hominem subjiciamus. Prima illa decem partium à vertice capitis ad extremum narium describitur: Secunda à naribus ad principium pectoris: Tertia hinc ad extremum thoracem rectâ lineâ, ubi furculam infernam dicimus: Quarta ad umbilicum pertingit: Quinta deinde ad inguen, ubi centrum, mediumque corporis locari solet. Reliquæ quinque partes per coxas, & crura deinceps justis spatiis comprehensæ & descriptæ sunt. Verum enim verò non solum faciem, quemadmodum jam fusè demonstravi, sed illud quoque spatium, quod à cubito ad
extre-

extremum medii digiti percurrit, totius corporis iusta & exacta mensura esse potest. Sed ne extra fines propositi mei dicendi occasiones persequar, delicias hæcæ curiosas seponens, id quod agere potissimum institueram, quodque fundamentum doctrinæ huius censei potest, facili & claro verborum contextu absolvam; quam scilicet proportionem cum totius corporis partibus partes faciei, quàmque similitudinem proportionum inter se quoque habeant; ut hinc de nævis, quasi explorato, robustoque argumento judicemus.

Itaque quemadmodum tres æquales in facie partes distinximus; ita quoque docuimus, reliquum corpus tres æquales inter se divisiones admittere, illam nimirum medii corporis, illam femoris, & tertiam à fine coxarum ad pedes usque. Atqui hanc ipsam trium partium divisionem in medio corpore notare iterum licet: spatiumque, quod à pube ad umbilicum; deinde quod hinc ad mamillas; postea quod inde ad colli principium extenditur, æquali proportionem contineri. Spatium præterea, quod inter mamillas, velut terminos quosdam intercluditur, frontis circumferentiâ mensuratur: Frons verò in longitudinem triplicata dorsum exactâ dimensione equat. Quemadmodum etiam faciei spatium novies, sive etiam decies sumptum, totius corporis proceritatem: ita quoque frontis altitudo novies, deciesve accepta, longitudinem dorsi absolvit. Supercilii semicirculus duplicatus scapularum rotunditatem comprehendit: pari omnino ratione, quâ circulus per concavitatem oculum ambiens, peripheriam axil-

axillarum describit. Quare si proportiones istę partium faciei, nec non similitudines proportionum, quibus inter se partes faciei, corporisque universi conveniunt, admittendę; inficias nemo ibit, quin aliquā ex parte ratio, quā navi faciei cum reliquis per corpus dispersis consentiant, constet: Sicuti enim facies totius corporis, ita partes faciei partium corporis quasi figurę quędam, & typi sunt. Cũ igitur, ut in principio proposuimus, frons pectus, supercilia humeros, eorum cavitas axillas, aures brachia, mentum pubem, malę coxendices, os in viris quidem anum, in fęminis etiam partes verecundas repręsentet; mirum nullo modo videri debet, cur navi, quibus Natura velut signis quibusdam partes illas corporis obsignavit, affinitatem & relationem inter se habeant. Quoniam igitur frons pectus, alię alias partes respiciant ac referant, nævus quoque in fronte nævum in pectore, nævus in aliis partibus faciei nævum itidem in aliis corporis partibus indicabit.

Sed ut exactiũs amœnissimam hanc doctrinam explicem, operę precium me facturum arbitror, si similitudines ipsas, quibus faciei partes cum partibus corporis comparantur, quàm diligentissimę excutiam, quā tandem viā ad lucem aliquam facilioris rationis per difficillimam hanc doctrinam possit perveniri. Nolim tamen quisquam similitudinum harum nimis diligens, aut accuratus inquisitor sit, néve existimet, tam exactam regulam in partibus partium esse, quàm in illis faciei primis, quę cum universo conferuntur, ostendi reperiri. Cũ enim facies re-

liquo-

liquorum membrorum, velut mercium quarundam conductarum signum, typus, velut index sit, necessarium non fuit, eadem penitus distinctione faciem corpusque signari; ut nec eodem, quo in tabernâ merces ordine dispositæ sunt, foris signa collocantur, præsertim cum tam exiguus locus, tam ingens, & figuris adeò diversis constitutum opus planè ac exactè non recipiat. Quare ad hanc considerationem, si non perfectissima, certè adumbrata aliqua similitudo suffecerit, quæ indicare etiam id, quod non indicat, & contemplantis desiderium abundè explere poterit. Sed nunc, ut missa verba faciam, rem ipsam, & exemplum exhibeo.

Frontem quisquis inspicit, eam situ eminentem invenerit, parte mediâ planam, lateribus circalarem, supernè lineâ, quæ in triangulari figurâ terminatur, divisam, transversim vario linearum concursu velut aratam; habere dextrum, habere sinistrum, habere promontoria. Ecce universam hanc positurâ illâ parte corporis, quæ gulæ subest, non obscure expressam habes, quam quidem partem, etsi secundum rationem sitûs ventrem medium Medici appellant, quia inter caput ventremque inferiorem posita est: Hippocrates tamen, verus Philosophiæ pater, 7. *Aphorif.* ventrem superiorem nominavit. A Græcis $\theta\acute{o}\rho\alpha\varsigma$ dicitur, fortassis $\alpha\pi\delta\ \tau\acute{\upsilon}\ \theta\omicron\rho\rho\acute{\omega}$, id est, *salto*, quia in hac parte sedes cordis, ejusque continuus motus est: vel ut Stoici arbitrantur, $\pi\alpha\rho\alpha\ \tau\acute{\upsilon}\ \theta\epsilon\iota\omicron\nu\ \omega\ \rho\acute{\epsilon}\iota\nu$, quia mentem, animi nostri partem divinam continent. Thorax igitur egregiè undique finitus, & limitatus est, à jugulo ad xiphoidem cartilaginè, & diaphragma ex-

gma extensus, ita ut à claviculâ pars superior initium capiat, in diaphragmate finem; pars autem anterior osse sterno, posterior vertebris dorſi, dextra & sinistra duodecim costis tamquam limitibus circumscripta est. Formâ autem pulcherrimâ inter partes corporis excellit. Deinde capacissima est, fortissima, aliquantum protuberans, & quasi per arcum extensa. Quæ omnia pariter in fronte reperiuntur, cum & hæc capax, fortis, protuberans, extensa cernatur; ut propè dubites, in fronte thoracem, an in thorace frontem dicas figuratam: Nam cum triangulo frontis, os sternum, xiphoidemque; cum lineis frontis, costas pectoris; cum duobus promontoriis frontis, duo mamillarum tubera rectè comparaveris. Non mirum igitur, si nævus quispiam in fronte constitutus, alium sive in pectore, sive in dorſo affinem, relativum positionis quodam ordine representet. Iam verò si ad supercilia te convertis, horum eminentiam quò rectiùs, quàm ad eminentissimas totius corporis partes, humeros, inquam, referas? qui simili planè modo pectori dorſoque vicini & annexi sunt, sicuti fronti supercilia junguntur. Vnde si in hoc tractu faciei nævum aliquem notaveris, sine ullâ dubitatione nævum pariter in humeris, dextrum aut lævum, pro variâ illius in facie positione, facillimè colliges. Imò verò (ut hinc admiranda Naturæ diligentia manifesta evadat) si in supercilio nævus autem respiciet, similiter in humeris (quemadmodum antea ostendi) partem versus dorſum declinantem possidebit.

Ad malas tranſeo, earumque naturam, & situm considero, ut sub comparationem faciliùs mittam.

Ad

Ad certè, quod ad naturam attinet, carnae succiq̄te plenae sunt, quantum ulla alia faciei pars: quod verò ad situm, inter frontem mentumque positae sunt. Definitio enim malas partes illas, quae ab ore sursum eminentiores procurunt. Cui igitur parti sine Naturae ullo damno malas opponemus? Coxis; hae enim multâ carne vestitae, succo & sanguine irrigatae sunt, interque ventrem superiorem, & tibiae medium locum occupant; pariterque ut tertiam faciei partem mala, ita totius corporis tertiam tenent. Itaque si malis Natura naevum impresserit, coxis quoque impressum puta: ita tamen, ut si in partibus naso vicinis appareat, adherere partibus Naturae loco vicinis, sive anterioribus, sive posterioribus intelligatur. Quo quidem confinio fit interdum, ut cum proximus naso constitutus sit, ipsa quoque verenda contingat, ut jam in principio adnotavimus; Sed si prope maxillam, locum suum in natibus habebit. Quia verò non sine valle montem, nec sine concavitate aut sinu promontorium invenias, ita supercilia cavum oculorum, sive sinum adjunctum habent. Quare cum supercilia humeros, quasi mons montem; ita sinus oculorum axillas, quasi vallis vallem respiciunt; naevusque, qui in oculi cavo, praesertim inferiori conspicitur certo certius alium sibi in axillâ oppositum esse indicabit; cum hac quidem differentiâ, ut si versus nasum ad angulos majores, quos *παρτηρας*, sive *πηγας* Graeci nominant, quod inde lacrymae manent, naevus declinet, dici possit quasi in viciniâ pectoris haerere. Si verò versus tempora ad angulos minores, sive *παρταριαις* recedat, intelligi debeat dorso propior esse.

De naso, & oculis dicere supersedeo, cum lippis penè & tonsoribus notum sit, quam partem corporis repræsentent; cumque modesti hominis esse ducam, celare, ac velare potius pudendi membri imaginem, quam in facie ipsâ detegere. Si quis tamen honesto sciendi desiderio nullam velit Naturæ partem philosophico studio excludere, per se quidem, si oculos animùmque animadvertat, curiosam poterit, & quasi nuptam scientiam adipisci. Etenim si quis porrectam nasi formam, & oculorum pupulas annexas considerat, ipsam mox partem, quæ vir est, & jus testimonii habet, non vanâ omnino contemplatione complectetur. Deinde, si examinare nævos voles, non difficili judicio à naso ad penem, à palpebris ad scrotum, dextro sinistrove teste observato, comparationem transferet. In fœminis os ut plurimum arvum genitale com monstrat, & à labrorum ratione nescio quid simile ad naturæ alas deduci solet; in quibusdam tamen alia non remota lacuna, quod in viris perpetuum est, figuratur.

Aures verò, quæ tamquàm ala capiti utrimq; adherent, cui rectius parti, quam brachiis conferes? & ipsa quasi alas corpori Naturæ affixit. Rectè igitur nævus in auribus, aut circum existens, brachia nævo insignita esse ostendet. Quia verò in varias brachium partes distinctum est, in spatium, quod ab humero ad cubitum descendit; in lacertum, sive spatium à cubito ad carpum productum; denique in manum: experientia ipsa, certissima Naturæ hac in parte ministra, edocuit, nævo, qui vicinus auribus est, alium in superiore parte brachii humero vicinum respondere:

dere: sed illi, qui super aures, alium in lacerto congruere. Discrimen tamen est, in superiore sui parte, sive in pinnâ, an in mediâ, an potius in inferiore, sive ansâ nævum auris habeat. Si enim in superiore, nævum lacertus habebit cubito proximum: si in infernâ, lacertus nævum dabit vicinum manui: si in mediâ, sive meatu, ipsa manus nævum porriget. Ipsa quidem vola, si ab intimâ parte auris, sive conchâ derivaverit: Dorso autem, si ab extimâ parte acciperit.

Quia verò, ut superius monui, ἀδύνατον videbatur, in tam pusillâ imagine tantam rerum varietatem exprimere, tamque exiguo loco tantam totius corporis machinam quàm distinctissimè claudere, præter faciem membra quædam conspicua divinus ille Architectus fecit; partim, ut sine adminiculo ullo comparationis per se cognoscerentur; partim, ut ad reliquas corporis partes explicandas cum facie concurrerent. Cùm igitur tiliarum pedumque figuram satis distinctam facies non caperet, si cesserunt lacerti, manûsque, sine ullo verecundiæ damno pariter nudæ, & hanc descriptionem perfectissimè expresse-
runt. Itaque quemadmodum aures brachia, sic brachia tibiae representant. Tanta enim similitudo utrorumque est, ut eadem penè partes, & iidem articuli, ad paria quasi munia apti promptique numerentur. Hinc inventi quidem non semel fuere, qui manuum defectum pedibus; pedum manibus suppleverunt; quibus scribere pedibus, pingere, texere, dare, accipere facilè; gradi autem manibus necessarium, atque expeditum fuit. Si quis igitur nævus
lacer-

lacertum, manum, digitumque premet; tibiam pariter, pedem, digitumque pedis eodem ordine, fitumque obtinebit.

Iam verò buccam, mentumque, quò nisi ad ventrem pubemque referas? Mehercle, neque lac lacti, neque ovum ovo esse similis potest, si utraque ista curiosius componas. Bucca carnea, & talis venter est; & ut mentum, sic pubes pariter eminent: ut illud faciem, ita hæc abdomen terminat, & claudit. Hinc quidem nævus in buccâ constitutus, alium in abdomine secundum positionem dextri, atque sinistri revelabit: ita quidem, si prope cavum inferioris labri inveniatur, latere prope umbilicum; si in vertice, ut ita dicam, menti, hæere extremâ pube intelligatur. Philtrum autem, sive cavum labri superioris sub naribus, quàm aptissimè, è comparatione confiniorum, perinæum, sive interstitium inter scrotum & sedem, exprimit, atque ita nævi utrobique quàm facillimè colligentur.

Hactenus quidem, & à proportionibus, quibus corporis partes cum facie, & inter se consentiunt; & à similitudine, quâ figuram, materiam, situmque partium corporis faciei partes representant, satis superque eruisse mihi rationes videor, quibus certa & definita nævorum regula constituatur. Reliquum nunc est, ut quod initio quoque proposueram, causam aliquam à cælo ipso derivem. Etenim si à divinis illis machinis humana corpora (quod in herbis, aliisque ignobilioribus fieri doctissimus Porta demonstravit) quasi à sigillo quodam certas notas atque characteres recipiunt, quibus Planetarum in-

singula dominium distinguatur; cur, obsecro, dictu
 absurdum sit, à stellis, sideribusq; in tam egregium
 ordinem, atque chorum à supremâ Mente coactis,
 quemque nostrum, dum gignimur, effici, signumq;
 recipere, quo à suo astro corpus quoque, & membra
 quæque dependere, regi, ac quasi signari videantur?
 Hinc quidem Prolomæus aurem dextram, vesicam,
 splenem, & ossa Saturno attribuit: manus, pulmo-
 nes, hepar, sanguinem, & semen Iovi: aurem fini-
 stram, renes, & genitalia Marti: oculos, cerebrum,
 cor, nervos, cæteraque dextera Soli: nares, os, & pu-
 dendum Veneri: linguam, mentem, & rationem
 Mercurio: gulam, stomachum, omniâque sinistra
 Lunæ. Hinc etiam signis Zodiaci corporis partes
 distributæ sunt, Arieti, quasi capitis præsi-
 di, facies, oculi, aures: Tauro collum, & gula: Geminis scapu-
 læ, brachia, manus: Cancro pectus, mamilla, venter
 superior, splen, & pulmones: Leoni cor, stomachus,
 diaphragma, & spina dorsi: Virgini venter, & in-
 testina: Libræ renes, vertebræ, latera, & lumbi: Scor-
 pioni clunes, genitalia, & vesica: Sagittario coxæ,
 atque etiam latera, & genitalia: Capricorno genua:
 Aquario tibiæ: Piscibus pedes. Existimârunt præ-
 terea Astrologi, quemque Planetarum partibus cor-
 poris singulis dominari, sed secundum varietatem
 signorum, in quibus generationis cujusque tempore
 existebant, dominium variare. Quo quidem ordi-
 ne in Ariete Saturnus pectus obsidet, Iupiter ven-
 trem, Mars caput, Sol latera, Venus pedes, Mercu-
 rius tibiæ, Luna genua: In Tauro Saturnus ven-
 trem gubernat, Iupiter dorsum, Mars collum, Sol
 genua,

genua, Venus caput, Mercurius pedes, Luna col-
lum & tibias. Atque ita deinceps mutant, variant-
que hoc imperium, & in corpore humano secun-
dum stellarum fixarum diversam posituram, diver-
simodè vim & characteres imprimunt. Quæ omnia,
quæ longè à limitibus argumenti mei recedunt, non
prosequor.

Quid verò ad naevos attinet, videntur illi quidem
velut notæ aliquæ à signis cœlestibus impressæ hu-
mano corpori, non tantùm situ, aut formâ, sed ipso
quoque colore variæ, ut in ipsâ geniturâ Planetæ
cujusque & sideris dōminium obtinet. Quare cū
partes singulæ faciei cum reliquis corporis partibus
affinitatem, & necessitatem certam habeant, eas-
démque in prototypo repræsentent, naturæ con-
gruum erat, ut quâ notâ, sive caractere, pars cor-
poris à dominante Planetâ, atque astro insignita,
erat, eadem etiam parva faciei particula, quæ illam
corporis partem exprimit, figuraretur: In primis si
nota, sive character ille ejusmodi sit, ut magnitudi-
ne suâ statim ac facilè in oculos incurrat. Id enim
non tantùm solo dominio hujus illiusve Planetæ, aut
signi, sed conjunctione Planetæ cum signo evenire
solet. Evidentiùs autem, si bonâ, aut malâ sorte,
conjunctio ista in Planetam, qui idem cum sidere,
habebit dōminium, incidet: ita enim & Planeta, &
sidus pariter, & conjuncto influxu partem corporis
afficient, notâque imprimant & grandiozem, &
suo quasi colore tinctam. Atque hæc tertia, ulti-
mâque naevorum ratio est, sic satis in vario & jucun-
do doctrinæ hujus gustu delibata; nam ut omnia,

quæ ad perfectam absolutamque perfectionem examinandam curiosa Astrologia invenit, producerem, neque Genij, neque etiam instituti mei fuit: cum secreta illa, & sapius superstitiosa astrorum libere, non penetrare; intelligere, non profiteri: cumque in navorum hac explicatione non tamquam Astrologus, sed tamquam Philosophus versari voluerim; quem ut non modò scriptis, sed vitâ, & moribus etiam agam, æternum Sapientiæ Numen rogo.

F I N I S.

I N D E X R E R V M

In hoc Tractatu contentarum.

A

- A** Benragel Arabs de Navis scripsit. 4.
Analogia partium humani corporis bifariam consideratur. 16.
Aristoteles pulchritudinem corporis magnitudine ejus mensurat. 23.
Aures brachii conferuntur. 31.
Aures terra naturam referunt. 14.

B

- Brachia extensa aquant mensuram corporis à vertice ad pedes.* 25.
Brachia tibias & pedes similitudine exprimunt. 32.
Bucca & mentum cum pube habent analogiam. 33.

C

- Causa, cur navi in facie alios in corpore expressos notent.* pag. 35.
Causas analogie navorum nemo nec Veterum, nec Recentiorum exactè tractavit. 9. & 15.
Cognitio navorum Physiognomiae pars. 3.
Coxarum cum malis convenientia. 30.

D

- Desiderium Auctoris promovenda utilitatis publicae.* 2.
Deus mercatores imitatur. 12.
Difficultas scientia Navorum. 9.
Dignitas & utilitas manus. 19. & 20.

E

- Elementa sensibus respondent.* 14.

I N D E X.

F

- Facies exemplar & pictura Dei.* 13.
Facies mensura & typus totius corporis. 19.
Facies non sicut figura tibiarum & pedum capax. 32.
Facies ternas habet dimensiones. 17.
Faciei dimensio quomodo fiat. 17. & 18.
Figura capitis rotunda Mundi typus. 13.
Figura Geometrica omnes in facie expressa. 19.
Frons in intelligentias representat. 13.
Frons triplicata in longitudinem dorsum aequat. 26.
Fronis descriptio cum medio ventre conveniens. 28.

H

- Homo animalium perfectissimus.* 2.
*Homo Mundi similitudinem continet tam in animo,
 quam in corpore.* 10. & 12.
Homo totus ex facie cognoscitur. 22.

I

- Indorum mos in Rege eligendo.* 3.
Inguen centrum in homine. 24. & 25.
Investigatio sui potior investigatione rerum aliarum. 22.

L

- Labra & os in foemina pudenda referunt.* 31.
Labra tumida & rotunda quid denotent. 4.
Lacunula in labro superiore totius faciei dimensio est. 17.
Longitudo faciei manu mensuratur. 20.
*Longitudo hominis plerumque constat novena longitudi-
 ne totius vultus.* 22. & 24.

M

- Manus regula & norma est faciei mensurande.* 19. 20.
 & 21.
Maxillarum circumscriptio & situs coxis respondens. 30

Me-

I N D E X.

- Melampus de Navis scripsit.* 4.
Mensura decem in homine quomodo reperiantur. 25.
Mensura novem totius humani corporis. 24.
Meteora in capite & facie relucent. 14.
Mixta perfecta ex vultu apparent. 14.
Monumentum seculis profuturum relinquendum est. 1.

N

- Nævus in abdomine socium habet in malis infra labrum inferius.* 8. & 33.
Nævus in auribus alium in brachiis indicat. 31. & 32.
Nævus in bucca alium in abdomine ostendit. 33.
Nævus in cavo oculi alium habet in axillis analogum. 30.
Nævus in fronte alium in pectore aut dorso habet. 5. et 29.
Nævus in genis nævos in coxis indicat. 6. & 30.
Nævus in labris quid significet. 4.
Nævus in labro superiori nævum in perineo ostendit. 7.
Nævus in lacerto alium in tibia habet. 33.
Nævus in palpebris, aut naso, alium in pene, aut scrota indicat. 6. & 31.
Nævus in superciliis sodalẽ suũ habet in humeris. 6. et 29.
Nævi brachiorum crurum nævos ostendunt. 8.
Nævi corpori à signis cœlestibus sunt impressi pro varietate domini Planetarum. 35.
Nævi faciei reliquos in corpore nævos indicant. 5.
Nasus penis indicium habet. 5. & 31.
Natura in architectando corpore humano sollicita. 23.
Numeri omnes in facie deprehenduntur. 18.

O

- Oculi Solem & Lunam representant.* 13.

P

- Partes corporis quæ sibi proportione respondeant.* 27.

Par-

RECEIVED FROM THE
 LIBRARY OF THE
 UNIVERSITY OF TORONTO
 1928

I N D E X.

Partes manus se ipsas mensurant, & quomodo. 20. & 21.
 Pectus qui apertum desiderant, Deum & Naturam in-
 justè accusant. 12.
 Pedes sæpe vices manuum obeunt. 32.
 Philtrum sub naribus perinao respondet. 33.
 Physiognomia quid sit. 4.
 Planeta quibus anima potentiis præsent. 11.
 Planeta sepiè quibus partibus corporis singuli præsent. 34.
 Planetarum cum lineis frontis analogia. 13.
 Proportio Arithmetica, Geometrica, & Harmonica
 in facie inveniuntur. 18.

R

Regula cur non semper exacta in nervorum consideratio-
 ne. 28.
 Regula nervorum non semper certa. 9.

S

Scientia naturalis propria Medici. 2.
 Semicirculus supercillii duplicatus scapularum rotundi-
 tatem ostendit. 20.
 Sensus Planetis comparantur. 13.
 Signa duodecim Zodiaci quibus partibus corporis singula
 præsent. 34.
 Similitudo anima cum elementis. 11.
 Spatia tria equalia in facie. 23. & 24.
 Status hominis beati qualis. 1.

T

Thorax unde, & cur sic dictus. 28.
 Thoracis circumscriptio, ejusque cum fronte analogia.
 28. & 29.

F I N I S.

KSIĘGOZBIÓR
 MARCINA ZAMOYSKIEGO

KZ

1433

1433-KZ